

УДК 81=111

Багінська О.- ст. гр. 62

Житомирський державний університет імені Івана Франка

МОВНИЙ КОД ПІДЛІТКОВОГО СПІЛКУВАННЯ

Науковий керівник: к.філол.н., доцент Савчук І.І

Мовний код підліткового спілкування викликає значний інтерес серед сучасних мовознавців, пов'язаний, насамперед, з особливою динамічністю даного мовленнєвого прошарку.

Не важко пояснити, чому найпрогресивнішим у плані мовленнєвих змін є підліткове спілкування. Підлітковий період – це вік повністю сформованих мовних та мовленнєвих навичок, проте бунтарський дух та підвищена емоційність, які є вагомими характеристиками, сприяють вільному використанню будь-яких мовних засобів, тяжіння до відходів від літературної норми, що є більш свідомим, а тому більш експліцитним і більш частим, ніж у дитячому мовленні. У порівнянні з дорослими підліток легше вбирає і адаптує в своєму мовленні будь які зміни як суто мовного характеру, так і на рівні суспільних процесів. Така гнучкість, пов'язана з меншою суспільною детермінацією поведінки, робить мовний код підлітка найактивнішим осередком мовної та мовленнєвої динаміки.

Особливості підліткового мовного коду зумовлені насамперед психологічним особливостям цього вікового періоду, провідним рисами якого є потреба у спілкуванні, необхідність самоідентифікації, прагнення до колективізму та особлива чутливість. У цьому віці змінюється зміст міжособистісного спілкування і загальна спрямованість, воно стає вибірковою, інтимною, виконує функцію головного, соціального полігону самоствердження і самовираження (Леонтьєв, Виготський, Ясірко, Онучин та ін.).

Підліток прагне бути у колективі однолітків, бути повноцінним членом певної спільноти – це і примушує користуватися сленгом, який появі відчуття згуртованості та взаєморозуміння всередині групи. Проведений О. Гапчук аналіз дозволив виділити вживання сленгізмів, жаргонізмів та вульгарізмів (*lemme, g'on, freaked out, whatcha, shut your trap, moshers, smoker, stoner*) як ексклюзивно-вікові особливості ідіолектів підлітків на лексичному рівні. Переживання підлітка - гострі й часто перебільшені, тому і мовлення їх вимагає більшої експресивності, чому допомагають «влучні» сленгові слівця, які є переважно густо забарвлені емоційно й надзвичайно лаконічно передають суть висловлювання. До того ж це додає розважальний момент, що теж відповідає віковим особливостям. Сленг виникає і як захисний механізм. За допомогою багаторазового вживання певних слів, підлітки знижують важливість позначуваних явищ чи подій, які викликають страх чи відчуття безпомічності, безвихідності.

Саме поняття підліткового сленгу часто ототожнюють з поняттям мовного коду цього вікового періоду, проте на нашу думку сленг є дещо вужчим поняттям. Серед інших суттєвих рис мовного коду підліткового мовлення слід зазначити використання багатofункціональних епітетів, граматичні та синтаксичні особливості (еліптичні структури, скорочення тощо), ситуативно-обумовлені стилістичні відмінності (наприклад, більша лексична розмаїтість у спілкування з дорослими, ніж з ровесниками).

Таким чином, варто відзначити самотутність мовного коду підліткового спілкування, який виступає суттєвим джерелом вивчення не лише ідентифікації мовної особистості, а і її ідентичності як ключа до розуміння окремого прошарку і суспільства загалом через його мовні прояви.